Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theol. de actibus humanis - Cod. Ettenheim-Münster 302

[S.l.], 1697

Quaestio 4ta

urn:nbn:de:bsz:31-131009

Visual Library

omni actu positivo voluntatis

suam qualitatem; Respondetur Negando maj: in illo n. priori, n. erat negatio libera actus ex motione indirecta voltis, sed tm eius praecisio, quia in eo signo voltas considerabatur indifferens ad illam negationem & positionem actus; at in posteriori signo jam determinata illibera negatio libera est, quia voltas se determinavit ad habendam potius negationem, quam actus positionem. Questio 4. utrum tam omissio quam effectus ex omissione voltria secutus sit itidem voltrius.

Quaestio 4ta

Utrum tam omissio quàm effectus ex omissione voluntaria secutus sit idenditem voluntarius.

Quaeritur an omissio sit eo ipso voltria, quod solo non dependeat à volte, an vero adhuc requiratur obligatio faciendi id quod omittitur? Praeterea quaeritur an ille effectus sit adhuc dicendus voltrius, qui ad liberam & voltriam omissionem sequitur; quem quidem effectus is, qui voluntarie quicquam omittit directe non intendit: nam si talis effectus directe intenderetur, dubium jam non esset, quia foret voltrius. Pro quo

Notandum, summo voltrium indirectum esse id, quod volite ... in alio, à quo quoque non dependet ut à causa: at haec causa duplex reperitur, sequitur etiam indirecte voltrium duplex esse, 1

Unum est quod volitum est in alio, ut quia in causa positiva, qui ita directe intendit voluntas, ut tamen eventum ex ista causa secutum, non directe intenderet, sive deinde ille effectus sit effectus positivus, sive negativus. Exemplum habes ~~[illegible]~~ in Petro incaute Bombardam explodente, qui quidem directe et positive explodit Bombardam; interim directe haud intendens hominem occidere, atque ita Petro, non tamen explosio fuit directe voluntaria, sed et explosio fuit causa positiva occisionis huius. Alterum est, quod est in alio volitum ut quia in causa sua negativa, id est in omissione voluntaria, qui ita intendit voluntas, ut tamen eventum sive positivum sive negativum inde secuturum, non intendat directe aut expresse v. g. si Gubernator omittat navem regere, et submergatur navis, ea submersio, erit Gubernatori voluntaria ex vi omissionis, quae est causa negativa submersionis.

Notandum 3tio posse contingere, ut effectus ex voluntaria omissione secutus, teneatur quis sub praecepto impedire; quoque vero non. v. g. navarcho ex justitia incumbit, ut regat navim sibi commissam, atque ut submersionem impediat, mercatori autem in eadem navi constituto per se loquendo non incumbit ex praecepto eandem regere, etsi posset eius submersionem impedire.

Quaeritur 4to utrum uterque effectus, tam is, qui sub praeceptum cadit, quam ille, quem quis non tenetur impedire, sit indirecte voluntarius, dando causam sive positivam sive negativam ex qua talis effectus sequitur. Pro sententia aliorum qui putant, neutrum effectum.

Conclusio 1ma ad hoc ut omissio sit voluntaria, non requirit

debitum sive obligatio id faciendi; ~~et hoc omnis~~ omittit v.g. si praevideam ex meo somnio secuturam omissionem sacri, ad hoc ob illas omissio sacri dici potest voluntaria, et requiritur obligatio audiendi sacrum, et debitum sive praeceptum necessum sit ad hoc, ut omissio sacri ad culpam mortalem imputari possit. Suarez hic disp. 4. sect. 5. et alii.

Ratio posterioris partis est: quia ut omissio mortalis sit imputabilis necesse est, ut in omittente supponat culpam: culpa autem nulla est in eo, qui nullum debitum habet omittendi.

Ratio prioris partis est primo, quia ad illud est voluntarium, quod est a principio intrinseco cum praevia cognitione, sed sive hoc quod obliger, vel non obliger audire v.g. sacrum, non magis aut minus est a principio intrinseco, sit a meo velle omissio sacri, quam si non obligarer.

Confirmatur quia illa omissio est in potestate omittentis, ergo est voluntaria, quamquam nulla obligatio, nullumque debitum operandi contrarium adsit.

Ratio est secundo: siquis tamen indirecte resistit tentationi, nempe applicando se ad aliud obiectum, is sine dubio, dicitur voluntarie resistere tentationi, ex hoc solo titulo, quia potuit obedire vel non obedire suggestioni: non autem quia adfuit, vel defuit praeceptum.

Obijcitur S. Doctor cit. ad voluntariam omissionem semper exigit debitum operandi. — Respondeo S. Doctorem intelligendum de voluntario morali, quod imputabatur ad culpam; hic vero tamen agit praecipue de voluntario morali in ordine ad actus humanos, de quibus potissimum erat consideratio.

Conclusio secunda voluntarium indirectum iuxta primam acceptionem, nempe positivum, reperiri potest in effectu, tam positivo quam negativo, qui provenit ex causa positiva directe voluntaria si quis cognoscat aliquo modo huiusmodi effectus, ex causa positiva secuturos, etsi nullum interim adsit praeceptum prohibens aut

jubens ponere talem cām positivam. Ita cōis.

Rēo 2.: ad volitum directum sive indirectum sufficit, qd proc[edat] à volte tpri principio intro indifferente cum cognitione circumstantiarum; Sed tum effectus positivus, ~~qui~~ quam omissio proveniens ex cā positivā mihi directe volita, procedit at ~~mihi~~ saltem ~~directe~~ remote à volte, ~~procedit~~ ut à principio, tum cognoscuntur circumstantiae circumstantiales & secuturi effus aut omissiones; qo huiusmodi effectus, aut omissiones sunt mihi voltrii indirecte ac remote, id est, in aliis, tpri in cā sua positivā, et si cā illa mihi nullo mō jussa aut prohibita fuerit.

Concluo 2ā: si adsit praeceptum prohibens meam omissionem, aut impedire jubens effectum, inde secuturum Volitum, tc effectus ad omissionem talem secutus, erit mihi voltrius indirecte, sed eo mō; Ita ōes Theologi.

Rēo 2. in hoc casu non impediendo effectum, adeoque libere aliqd omittendo, pecco, qo sum voltria cā effectus ex mea omissione secuti; nihil n. mihi imputatur pro peccato personali, nisi mihi sit voltrium. Deinde huiusmodi effectus ex mea omissione secuti, et voltas non sit cā physica, ē tn eiusdem cā moralis; quia moraliter influit in illum effum, quem videt ex sua omissione secuturum.

Concluo 3ā: si nullo mō teneor impedire effectum ex voltria mea omissione secutus, tc idem effus ē quidem mihi voltrius physice, sive secundum quid, non tn moraliter & simpliciter, adeoque non sum cā illius culpabilis; unde non sum cā voltria submersionis alicuius, quem cum ipso meo periculo liberare potuissem, & liberare omisi; Ita Verbenthia quoad priorem partem; quoad posteriorem Vasquez & Curiel.

Major patet
tum quia ille effectus simpliciter est in potestate omittentis. tum quia obli-
gationi accedente, simpliciter est peccaminosus: Resp. ad Maj. effectum
eo modo esse simpliciter voluntarium quo modo est simpliciter liber: Unde fit ut
effectus ex omissione secutus seclusso praecepto non sit voluntarius mortaliter
nisi physice, eum idem, seclusa obligatione et non sit liber, nisi physice
& sic dicendum est. Ad probationem minoris respondetur. ad constituendum illud obtum
pro minorem sufficere esse voluntarium & liberum in sensu explicato,
videl. esse in potestate voluntatis.

Arguitur 2do multis Martyribus voluntaria fuit
mors secuta ad voluntariam ipsorum omissionem impediendi mortem,
atqui sancti Martyres non tenebantur impedire mortem suam, quod non
requiritur praeceptum, ut effectus ad voluntariam omissionem secutus sit voluntarius.
Min. ex se patet, quia alioquin S. Martyres non impediendo mortem
peccassent. Maj. probatur inde: quod martyribus accomodentur ea, quae
de Christo dicuntur Isaiae 53 oblatus est, quia ipse voluit; &
Joan. 10 nemo tollit eam a me, sed ego ponam eam a meipso.
Resp. neque martyribus, neque Christo fuisse voluntariam mortem
ut recte ostendit 3 pa. tom. 2. quaestione. 57 ar. 1; quia neque
directe, neque indirecte Christus aut martyres se occiderent, quamvis
interim loquendo proprie mors fuerit ab ipsis voluntarie permissa, &
proprie volita: quo pacto et S. Paulus volebat dissolvi, & esse cum
Christo. Quare bene distinguenda sunt ista tria ferre mortem
offerre se morti, & inferre sibi mortem. primum & secundum
convenit Christo & martyribus: tertium neque neque non. Christus aut mar-
tyres fuerunt sui ipsorum homicidae qui tales fuissent, si directe vel indirecte
fuissent voluntariam causa suae mortis: unde si aliquando SS. Patres dicunt Christo
mortem fuisse voluntariam non aliud innuunt voluntarium proprie sed [illegible]
volitum, quo cum confundi [illegible] solet [illegible] violentia [illegible]
[illegible] voluntarii.